

MODERN ARTISTIC PRACTICE

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-178-7-27>

ЖИВОПИСНІ ПРАКТИКИ МАЙСТЕРНІ МИХАЙЛА ГУЙДИ

Монсевич В. В.

*аспірантка кафедри культурології та міжкультурних комунікацій
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
м. Київ, Україна*

Ще у 1934 року в Київському художньому інституті було засновано майстерню батального живопису. Багаторічна викладацька визначних українських художників-реалістів стала міцним фундаментом, на якому впродовж наступних десятиліть будувалася національна школа живопису. Методи цих художників склали золотий фонд української художньої педагогіки.

Історію майстерні батально-історичного жанру ґрунтується на педагогічних системах двох корифеїв української художньої освіти М. Самокиша (1860-1944) та його учня і послідовника К. Трохименка (1885-1979). Згодом майстерню очолив учень К. Трохименка В. Шаталін (1926-2003), що передав естафету своєму учневі М. Гуйді.

У 1930-тих роках М. Самокиш викладав у Київському і Харківському художніх інститутах. Проживаючи в Харкові та Сімферополі, зрідка навідувався до Києва. Основна викладацька робота у майстерні проводилася асистентами, його колишніми учнями К. Трохименком та П. Котовим, котрий приїхав до Києва 1937 року із Росії. К. Трохименко у своїй педагогічній діяльності, як і М. Самокиш, практикував постановки, в яких було зайнято кілька фігур, що демонстрували жанрові та історичні сцени. Для наближення до реального життя в них застосовувався різноманітний реквізит та моделювалося штучне освітлення. Такі завдання сприяли підготовці студентів до написання багатофігурних композицій [1].

Новаторським методом, запровадженим М. Самокишем, було вивчення руху коней за допомогою перегляду кінофільмів. Так, один і той же фрагмент показувався студентам багато разів на різних швидкостях. Натура ставилась у майстерні, спеціально побудованій в академічному саду. Засклений дах і стіни навіть в холодні пори року

давали змогу працювати в наближених до пленерних умовах. Оригінальним у системі М. Самокиша було те, що, крім однофігурних постановок, він ставив групи натурників з кінями, що зображували цілі сцени. Під час Другої світової війни майстерня М. Самокиша виїхала на Кавказький фронт, в район бойових дій поблизу Ерзерума.

1977 року майстерню батального живопису очолив учень К. Трохименка – Віктор Васильович Шаталін (1926-2003). Починаючи зі студентських років, Шаталін плідно працював у батальній тематиці, створивши низку полотен, які по праву ввійшли до золотого фонду українського батального живопису. Творам художника притаманні такі риси, як досконале володіння колористичними засобами живопису, знання природи та історичної обстановки, романтичне світовідчуття і особливий драматизм композиції. Дуже професійно художньо В. Шаталін зображував коней, що стали невід’ємними героями його широкомасштабних полотен на військову тематику [1].

Одного зі своїх учнів, Михайла Гуйду, Віктор Шаталін запросив працювати у своїй майстерні. Також М. Гуйда пройшов асистентура-стажування Ленінградського інституту живопису, скульптури та архітектури. Педагогічна діяльність М. Гуйди розпочалася зразу ж після закінчення навчання, 1982 року. Працюючи разом зі своїм учителем, М. Гуйда перейняв у нього багатий педагогічний досвід, і згодом збагатив і розвинув його власними викладацькими методиками.

Очоловши майстерню батально-історичного живопису 1993 року, Михайло Євгенович Гуйда досить швидко зумів напрацювати індивідуальний стиль викладання, завдяки якому майстерня здобула значні успіхи. До характерних рис педагогічної методики М. Гуйди відноситься, передусім, акцентування на естетиці подачі живописного твору, що полягає у максимально відточеній майстерності манери та ліричному відображенні дійсності. Передаючи своїм студентам секрети професіоналізму, М. Гуйда спрямовує їх на те, щоб паралельно з міцною академічною підготовкою вони шукали мистецький спосіб передачі дійсності. Безумовно, більшість його учнів намагаються якомога наблизитися до художньої манери самого М. Гуйди, переймаючи особливості його творчого почерку.

«Майстерня – це ніби живе середовище, сповнене творчої енергії молодих талановитих художників, мудрістю та професійним досвідом вчителів, здобутками великих майстрів. Там живе мистецтво» – так зазначав М. Гуйда [2]. Педагогічний та творчий шлях художника пов’язаний з Китаєм, де Гуйда викладав живопис у Чже-Дзяньському педагогічному університеті та Університеті науки та технології Академії мистецтв Хангджоу [2]. Його багаторічна плідна робота у галузі

образотворчого мистецтва та художньої освіти, яку М. Гуйда проводить у КНР, наклала відбиток як на його творчий почерк, так і на викладацьку практику [3].

М. Гуйда належить до художників, які не просто створюють самобутні картини, а й формують естетичний простір, надають особливої поетики своїм творам. З'являється місце для мрій, душевних переживань, роздумів, спогадів, віртуальних подорожей, і глядач потрапляє у країну безмежної закоханості в предмет, об'єкт, колір. Душа наповнюється шквалом емоцій, виникає напруга творчого піднесення, побачена краса впливає на естетику свідомості. Саме таким є Михайло Євгенович Гуйда, доля якого переплелася з історичним минулим та сучасним українського народу [2].

Література:

1. Історія майстерні батально-історичного живопису Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (Традиції академічної школи у педагогічних методах М. С. Самокиша та К. Д. Трохименка, В. В. Шаталіна та М. С. Гуйди). URL: <http://dvnshu.com/archiv/129-v-yedinomu-prostor-mihaylo-guyda-uchn.html> (дата звернення: грудень 2021).
2. Єфремова В. Виставка живопису «В єдиному просторі: «Михайло Гуйда та його учні». URL: <https://familytimes.com.ua/mistectvo/vistavka-zhivopisu-v-edinomu-prostori-mikhaylo-guyda-ta-yogo-uchni> (дата звернення: грудень 2021).
3. Кулеба-Барінова В. В єдиному просторі. Михайло Гуйда й учні. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/4496/> (дата звернення: грудень 2021).